

TÖRTÉNELEM
7-8. évfolyamos tanulók számára
2. forduló

Össz.pontszám:	45 p	
----------------	-------------	--

A feladatlap kitöltendő:

2022. november 17-én (csütörtökön) 13.00-15.00 óra között 45-45 perc alatt tantárgyanként, felügyelet mellett!

Postára adás utolsó határideje: november 18-i pénteki postabélyegzővel.

Név:..... **Karikázd be az évfolyamodat: 7. 8.**

Iskola neve, címe (bélyegző is lehet):
.....

1. A feladat Hadik András híres hadjáratához kötődik. Pótold a szövegben a hiányzó szavakat!

A _____ (háború neve) elején, 1757. október 10-én kalandos vállalkozásba kezdett, nevezetesen a sziléziai Habsburg–porosz frontvonalától 450 kilométerre északra fekvő _____ (főváros), Nagy Frigyes porosz király fővárosának elfoglalásába. Hadik András 4320 katonájával, köztük a saját nevét viselő _____ (katonai alakulat) és a Baranyay-huszárezred válogatott magyar lovasaival indult útnak. A Berlin falai alatt meglepetésszerűen megjelenő magyar huszárok a város átadását és hatalmas _____ (ezt kérte a várostól) kifizetését követelték. A várost magát megkímélte, csapatát erős fegyelem alatt tartotta, és nem vitt el egyebet, csak hat porosz zászlót, valamint Mária Terézia részére személyes ajándékként két tucat _____ (női öltözet része), amelyekre a város címerét hímezte. Az anekdoták szerint a berliniek csak _____ (női öltözet része) készítettek.

6 pont	
--------	--

2. Döntsd el, hogy igazak vagy hamisak-e az alábbi állítások! Az állítások az Urbáriumra vonatkoznak.

„Az úrbér-szabályozási példányokba kifejezetten és határozottan írassék be mind a telki állomány, mind pedig az, hogy az ígásrobotot két vagy négy ígával [ígavonó állattal] kell-e teljesíteni, és az, hogy a kilencedet természetben vagy milyen egyenértékben kell leróni, és végül a megye hiteles pecsétje alatt adassék ki a községeknek. [...]

Az alattvalók [a jobbágyok] a szabályozásban foglalt szolgáltatásoknál nagyobbakra már csak azért sem kényszeríthetők, mert a szolgáltatások és kötelezettségek ily módon létrejövő egyenlőtlensége könnyen okot és alkalmat adna új mozgalmakra és nyugtalankodásokra, különösen a jelen körülmények között, amikor a közcsend még nem állott egészen helyre. [...]” (Mária Terézia úrbéri rendeletéből; 1767)

ÁLLÍTÁSOK	IGAZ	HAMIS
Az urbárium a földesúr és a paraszt közti viszonyt rendeletben szabta meg.		
Eltörölték a kilencedet.		
A munkakötelezettség ígás munka esetén heti két nap, kézi munka esetén heti egy nap robot.		
A földesúr megtehetette, hogy bizonyos időszakban megemelje a jobbágy robotját.		
Az úrbérrendezés mindenhol megkönnyítette a jobbágyok életét.		

5 pont	
--------	--

3. Old meg a feladatot a forrásrészletek és ismereteid segítségével!

A) „Őseink, miként minden más dologban, akként ebben is bölcs előrelátással úgy intézkedtek, hogy a nevelésről való legfelsőbb gondoskodást és a nemes tudományok igazgatását hazai törvényeink rendelkezéseiből a fenntartott királyi felségjogok közé iktatták; magát e nagy feladatnak végrehajtását pedig az ország politikai hatóságaira bízták.”

B) „Kívánatos volna ugyan, hogy a falusi fiatalság nyári és téli időben egyaránt mindaddig köteleztessék az oktatásban való részvételre, míg a mezei munkák végzésére alkalmas kort el nem érte, ezt azonban csak nagyon kevesektől lehet elvárni.”
(Részletek a *Ratio Educationis* című oktatási rendeletről)

a) Nevezd meg a rendeletet kiadó uralkodót!

.....

b) Mikor uralkodott?

.....

c) Melyik rendelet/törvény tette lehetővé az uralkodását? Karikázd be a helyes válasz sorszámát!

1. Pragmatica sanctio
2. Urbarium
3. Viribus Unitis

d) Melyik az a társadalmi réteg, amelyikre a B) betűjelű forrás vonatkozik! Karikázd be a helyes válasz sorszámát!

- a. polgárság
- b. jobbágyság
- c. köznemesség

e) Döntsd el a B) betűjelű forrás alapján, hogy igaz vagy hamis-e a következő állítás! Húzd alá a helyes választ!

A Ratio Educationis bevezette a tankötelezettséget.

igaz / *hamis*

5 pont

4. Melyik uralkodóhoz, melyik rendelet tartozik? Töltsd ki a táblázatot! Két rendelet kimarad.

1. jobbágyrendelet, 2. Ratio Educationis, 3. szatmári béke, 4. nyelvrendelet, 5. Pragmatica sanctio, 6. vámrendelet, 7. türelmi rendelet, 8. cigányrendelet, 9. Urbarium, 10. rendeleteit visszavonása

Mária Terézia	II. József

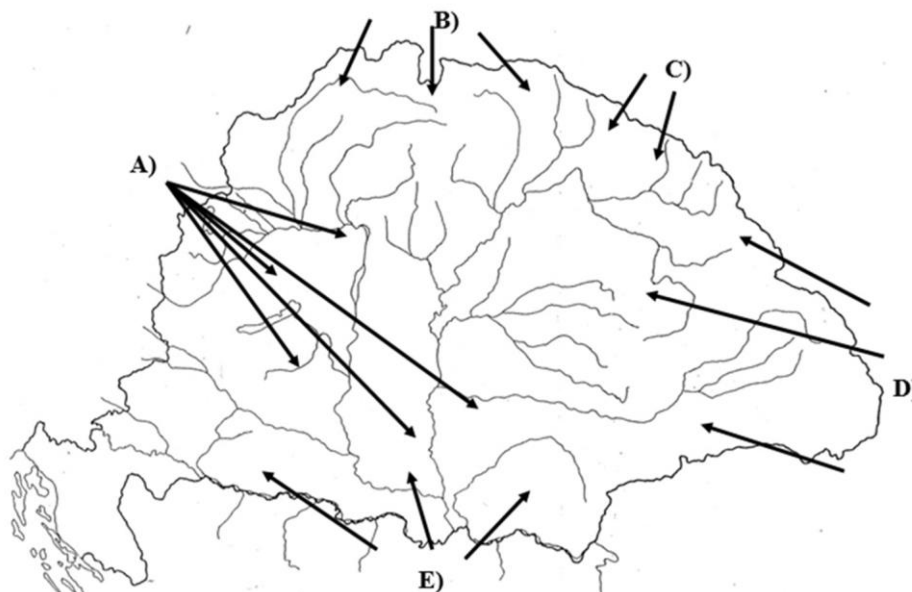
8 pont

5. Az alábbi táblázatban a korszak uralkodóinak rendeletei találhatóak. Töltsd ki a táblázatot!

Rendelet szövege	Rendelet neve	Uralkodó
„1. a betűk megismerésére, a szótagolásra s mind a nyomtatott, mind a kézzel írott könyvek olvasására; 2. a helyes és szépírásra; 3. az első számtani műveletekre és ezeknek a mezei gazdálkodásban való alkalmazására, tekintettel az itt előforduló sokféle esetre.”		
„Minthogy ő legszentebb felsége meg van győződve arról, hogy minden kényszer, amely az emberek lelkiismeretére hat, mindennél ártalmasabb, [...] elhatározta, hogy [a vallási] türelmet valamennyi császári és királyi tartományában törvényekkel erősíti meg.”		
„Európának egy kipallérozott nemzetsége [nemzete] is a deák [latin] nyelvvel országa dolgaiban többé nem él, hanem ez a régi szokás még csak Magyarországon, Erdélyben és Lengyelországban uralkodik. [...] Nincsen [...] más nyelv a német nyelven kívül, amelyet a deák helyett az ország dolgainak folytatására lehessen választani, amellyel tudniillik az egész monarchia, mind a hadi, mind pedig a polgári dolgokban él.”		
„5. § ő legszentségesebb császári és királyi felsége férfiágának magvaszakadtával (mely magszakadást Isten legkegyelmesebben távol tartani méltóztassék) az öröklési jogon való utódlást e Magyarországon és koronájában, s az Isten segedelmével már visszaszerzett és visszaszerzendő ehhez tartozó részekben, országokban és tartományokban, felséges osztrák házának nőágára is és pedig első helyen a fentisztelt most uralkodó legszentségesebb császári és királyi felségnek.		
Másodszor: Azt akarjuk, hogy minden Parasztnak szabad legyen maga kedve szerint, Földes Úrnak engedelmé nélkül is házasodni, Tudományoknak és Mesterségeknek tanulására magát adni, s azokat akárhol gyakorolni		

10 pont

6. Állapítsd meg, melyik – a térkép-vázlaton betűjelekkel jelölt – népcsoportra igazak az állítások! Írd a megfelelő népcsoport nevét, valamint a térkép-vázlaton látható betűjelét a táblázatba! Egy mezőbe egy nevet vagy egy betűjelet írj! Egy betűjel kimarad.

A Magyarország területére történő betelepülések és betelepítések a 17. század végén és a 18. században

Állítás	Népcsoport neve	Népcsoport betűjele
a) Betelepítésük célja a török elleni védelem volt, Magyarország területén egyházi autonómiát kaptak.		
b) Betelepülésük a később Kárpátaljának nevezett területre elsősorban a jobb megélhetés reményében történt.		
c) Betelepülésük oka részben a török előli menekülés volt, egy részük a Kárpát-medencében is folytatta a hegyi pásztorkodó életmódját.		
d) Betelepítésük célja az egykori hódoltsági területek újranevesítése, valamint az udvar által támogatott felekezeti erősítése volt.		

- a) Karikázd be népességmozgásoknak a harmadik, a térkép-vázlaton nem ábrázolt formáját!

1. belső vándorlás
2. emigráció
3. emancipáció

- b) Karikázd be azt a társadalmi réteget, ahová az ekkor betelepített és betelepült népcsoportok tagjainak többsége került!

1. nemesek
2. jobbágyság
3. értelmiség

10 pont

7. Oldd meg a feladatokat a forrás és ismereteid segítségével!

„Mint hogy ő legszentebb felsége meg van győződve arról, hogy minden kényszer, amely az emberek lelkiismeretére erőszakkal hat, mindennél ártalmasabb, ezzel szemben az olyan helyes türelem, amelyet a keresztényi szeretet javall, mind a vallásra, mind az államra igen nagy haszon forrása, elhatározta, hogy e türelmet valamennyi császári és királyi örökös tartományában bizonyos törvényekkel erősítimég.

Minden olyan nyilvános vallásgyakorlattal nem bíró helyen, ahol van száz nem katolikus család [...], legyen szabad ugyanazon nem katolikusoknak, vagyis az ágostai és helvét hitvallásúaknak [evangélikusoknak és reformátusoknak], avagy a görög szertartású nem egyesülteknek [ortodoxoknak] magánimaházakat oly módon felépíteni, hogy ezeknek se tornyuk, se harangjuk, se közútról nyíló bejáratuk [...] ne legyen; [...].

Ágostai és helvét hitvallásúak [a hivatalok viseléséhez szükséges] esküt ne legyenek kötelesek másként tenni, csak a szerint az esküforma szerint, amely vallásuk hitelveinek megfelel.” (II. József rendelete)

a) Mikor uralkodott II. József?

.....

b) Az alattvalók mely csoportja volt az, amelyik számára ez a rendelet tette lehetővé állami tisztségek betöltését? Karikázd be a helyes állítás sorszámát! Egyetlen sorszámot karikázz be!

1. az összes nem katolikus
2. egyes protestáns felekezetek tagjai
3. a keleti keresztények
4. a nem keresztények

c) Melyik állítás igaz a rendeletre? Karikázd be a helyes állítás sorszámát! Egyetlen sorszámot karikázd be!

1. Vallásszabadságot biztosított minden alattvaló számára.
2. A nem katolikusoknak a katolikusokkal azonos jogokat adott.
3. Egyes keresztény felekezeteknek korlátozott jogokat biztosított vallásuk gyakorlására.

6 pont	
--------	--